

ଦାରୁ ଦିଅଁଙ୍କ ସୁନାବେଶ ପୁରୀ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଜନସମୁଦ୍ର

ରଥ ଉପରେ ଅଧରପଣା

ପୂର୍ବେ ହେଉଥିଲା ୧୨ ହାଣ୍ଡି, ଏବେ ୯ ହାଣ୍ଡି

ନବଦିନାମ୍ବର ଯାତ୍ରା ସାରି ଜନ୍ମଦେବତା ରବିବେଦୀ ଅଭିମୁଖେ ବାହୁଡ଼ିଛନ୍ତି ବଡ଼ରାଜା ବିଗ୍ରହ। ଦିନିକି ଦିନ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୟାକାରୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଉପରେ ରବିବେଦୀ ସୁନାବେଶ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ସୋମବାର ତିନିରଥ ଉପରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ଅଧରପଣା ନାତି । ରଥାରୁ ଠାକୁରମାନଙ୍କ ଅଧର ଉପର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ବଚ୍ଛ ଶୈଳୀରେ ନିର୍ମିତ ନାତି ହାଣ୍ଡିରେ ହେଉଥିବା ପଣା ଭୋଗକୁ ଅଧରପଣା କୁହାଯାଏ । ଏହି ନାତି ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ୧୨ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ୯ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେଉଛି । ଗବେଷକଙ୍କ ମତରେ, ପୂର୍ବେ ବାହୁଡ଼ା ଦଶମୀ ଦିନ ତିନିହାଣ୍ଡି, ଏକାଦଶୀ ତିଥିରେ ତିନିହାଣ୍ଡି, ଦ୍ବାଦଶୀ ଦିନ ତିନିହାଣ୍ଡି ଏହିପରି ୯ ହାଣ୍ଡି ଏବଂ ଶ୍ରୀବଳ୍ଲଭପୁର ରଥରେ ରାମ ଓ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୨ ହାଣ୍ଡି (ସାନ), ଶ୍ରୀକରନାଥଙ୍କ ରଥରେ ମଦନମୋହନଙ୍କ ପାଇଁ ୯ ହାଣ୍ଡି (ସାନ) ଏହିପରି ୧୨ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେଉଥିଲା । ସମ୍ପ୍ରତି ତିନିରଥ ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ସମୁଦାୟ ୯ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେଉଛି । ରାୟବଦାସ ମଠ, ବଡ଼ଓଡ଼ିଆ ମଠ ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରଶାସନ ଗୀତି ଲେଖାଏ ଅଧରହାଣ୍ଡି ଓ ପଣା ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ରଥ ଉପରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଧୂପ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଅଧରପଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ନାତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରଶାସନ, ରାୟବଦାସ ମଠ ଓ ବଡ଼ଓଡ଼ିଆ ମଠ ପ୍ରଦତ୍ତ ଛେନା, ସର, କଦଳୀ, ଛାତି, ଗୋଳମରିତ ଗୁଣ୍ଡ, କର୍ପୁର, କାଳପକ ପ୍ରଭୃତି ପଣା ସାମଗ୍ରୀ ପାଳିଆ ମହାସୁଆର ରଥ ଉପରେ ରଖନ୍ତି । ପ୍ରତି ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଭୋଗ ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀଅଧରକୁ ପାଇବା ଭଳି ଉକ୍ତ ଥିବା ଉପାକାର ମୂର୍ତ୍ତିବା ନିର୍ମିତ ତିନିଗୋଟି ହାଣ୍ଡି ରଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହାଣ୍ଡି ସମାନ ମାପର ହୋଇନାଥାଏ । ପୂର୍ବରୁ ପାଣିଆପଟ୍ଟ ସେବକମାନେ ଦିନିକି ଦିନ ଛାଉଣୀ ମଠ ସମ୍ମୁଖସ୍ଥ କୁଅରୁ ଗରାମାନଙ୍କରେ ଜଳ କାଢ଼ି ରଥ ଉପରକୁ ବୋହି ନେଇ ବଡ଼ ପିରକ ହଣ୍ଡିରେ ରଖିଥାନ୍ତି । କୁଅରୁ ଜଳ ବୋହିବା ସମୟରେ ମନ୍ଦିର ଚଳାଁ ଓ ବରକନ୍ଦାଳ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଆଗରେ ଗୁଆ ଖୋଳିପା ଧରି ଲୋକଙ୍କୁ ଆଡ଼େଇଆଁନ୍ତି, ଯେପରି କେହି ପବିତ୍ର ଜଳକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମହାସୁଆରମାନେ ଆଇ ଭିତରୁ, ଚକ୍କୁର ଓ ପାଳିଆ ପୁଷ୍ପାଳଙ୍କୁ ଅଧର ଆଗରେ ଖଣ୍ଡେ ଗାମୁଛା ଟେରା ଧରିଥାନ୍ତି । ଅଧରପଣା ହାଣ୍ଡି ଉପରେ ଖଣ୍ଡେ ଲେଖାଏଁ ଧଳା କରିଆ (ଜାଲି କନା) ପକାଯାଏ । ପବିତ୍ର ଜଳକୁ ଛାଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହା ପକାଯାଇଥାଏ । ମହାସୁଆରମାନେ ପ୍ରତି ରଥ ଉପରେ ଅଧର ହାଣ୍ଡିରେ ପଣା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ପତ୍ରାବତୁ, ସୁଆରବତୁ, ଗରାବତୁ ପାଳିଆ ସେବକ ତିନିରଥ ଉପରେ

ଅଧରପଣା ନାତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ମଙ୍ଗଳ ଆଳତି	ସକାଳ ୬ଟା ୬୯ମି ୩୦
ମଙ୍ଗଳମ-ତଡ଼ପଲ୍ଲୀ	ସକାଳ ୭ଟା
ଅବକାଶ	୮ଟା
ବେଶ ଶେଷ	୯ଟା
ଗୋପଳବଲ୍ଲଭ	ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୦ଟା ୧୦୯ମି ୩୦
ସକାଳଧୂପ	୧୧ଟା ୩୦ରୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ୧୨ଟା ୩୦
ମଙ୍ଗଳମ	ଅପରାହ୍ନ ୧ଟା
ମହାସ୍ନାନ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗ	ଅପରାହ୍ନ ୧ଟା ୩୦
ବେଶ ଶେଷ	୨ଟା
ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଧୂପ	ଅପରାହ୍ନ ୩ଟା ୩୦ରୁ ୪ଟା ୩୦
ଅଧରପଣା ଶେଷ	ରାତି ୮ଟା
ମହାସ୍ନାନ ଶେଷ	୯ଟା
ମଙ୍ଗଳମ ଓ ବେଶ	୧୦ଟା
ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଳତି	୧୦ଟା ୩୦
ସନ୍ଧ୍ୟାଧୂପ	ରାତି ୧୧ଟା ୧୨ଟା
ମଙ୍ଗଳମ, ବନ୍ଦନଲୀଳା	୧୨ଟା ୩୦
ବଡ଼ଦିନିଆର ବେଶ	୧ଟା
ବଡ଼ଦିନିଆର ଭୋଗ	୧ଟା ୩୦
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ	୧ଟା ୩୦
ରାତ୍ର ପହୁଡ଼	ରାତି ୨ଟା

ପୂଜା କରନ୍ତି । ଏହାପରେ ପାଳିଆ ପୂଜାପଣା ପଞ୍ଚୋପାସରେ ଭୋଗ ଲଗାଯାଏ । ଭୋଗ ହେବା ପରେ ଠାକୁରମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ପାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଜନଶ୍ରୁତିରୁ ଜଣାଯାଏ, ତିନିରଥ ଉପରେ ଠାକୁରମାନଙ୍କୁ ଅର୍ପିତ ଅଧରପଣା ଭୋଗ ରଥର ପାର୍ଶ୍ବ ଦେବଦେବୀ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚଣ୍ଡି ଚାମଣ୍ଡା ଓ ଅର୍ଦ୍ଧଶରୀରାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । କାରଣ ସତରାଚର ବିଶ୍ବବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ହିତ ସାଧନ ନିମନ୍ତେ ମହାପ୍ରଭୁ ନବଦିନାମ୍ବର ଯାତ୍ରା କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଚଣ୍ଡି ଚାମଣ୍ଡା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ପାଇଁ ସମର୍ପଣର ପ୍ରଥା ନାହିଁ । ଏଣୁ ଯାତ୍ରାର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ତୃପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏଭଳି ବିଧାନ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନକାଳରୁ ରହି ଆସିଛି । ଏଥିପାଇଁ ଅଧରପଣା ହାଣ୍ଡିଗୁଡ଼ିକ ରଥ ଉପରେ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଏ । ଏହି କାରଣରୁ ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ୟ କେହି ଏହି ଅମୃତୋପମ ପଣାକୁ ସେବନ କରି ନ ଥାନ୍ତି ।

ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଅଶୁଭ କାଳ

ସନାତନ ପରମ୍ପରାରେ ସୁନାବେଶ ଦିନ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରିରୁ ଚତୁର୍ଥାସ୍ୟା ବ୍ରତ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଏହି ଦିନଠାରୁ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ହରିଶ୍ରାଦ୍ଧ ଏକାଦଶୀ କୁହାଯାଏ । ରବିବାରଠାରୁ ହରି ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ଟପାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କରିଥାନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ ଏହି ଶ୍ରାଦ୍ଧ କାଳରେ ବାନପ୍ରସ୍ଥ, ଗଣି, ପୁନୀ, ସାଧୁସାଧୁ, ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଧର୍ମ ଆଚରଣ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ଚତୁର୍ଥାସ୍ୟା ବ୍ରତ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ରହି ଶାସ୍ତ୍ର ମୁତାବକ ନିୟମ ପାଳନ କରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏଥିସହ ପଠନ ଓ ପାଠନରେ ସମୟ ବିତାଇଥାନ୍ତି । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ କାଳ

ମଣିଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଶୁଭ କାଳ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦକ୍ଷିଣାୟନ ଗତି କରନ୍ତି । ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ର ମତେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣାୟନ ସମୟରେ କୌଣସି ଶୁଭକାର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଯଜ୍ଞ, ବିବାହ, ଗୋବୀନ ଆଦି ହୁଏ ନାହିଁ । ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କର ଉତ୍ତରାୟନ ହେଲେ ପୁଣି ଶୁଭ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ରଥ ଉପରେ ସୁନାବେଶ ଓଲଟି ପରେ ଚନ୍ଦନ ଲାଗି, ବଡ଼ଦିନିଆର ବେଶ ଓ ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ । ମହାସ୍ନାନ ପୂଜା ଠାପରେ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଠାକୁର ରଥକୁ ବିଜେ ହୋଇଥାନ୍ତି । ରଥରେ ନାତି ସରିବା ପରେ ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରିରେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କଠାରୁ ଆଜ୍ଞା ନେଇ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଭାଦ୍ରବ ଶୁକ୍ଳ ଏକାଦଶୀ ଦିନ

ଠାକୁର ପାର୍ଶ୍ବ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅର୍ଥାତ୍ କଡ଼ ଲେଉଟାଇଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ପାର୍ଶ୍ବ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏକାଦଶୀ କୁହାଯାଏ । କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ବଡ଼ ଏକାଦଶୀରେ ଠାକୁର ନିଦ୍ରା ତ୍ୟାଗ କରି ଉଠିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ଦେବ ଉତ୍ଥାପନ ଏକାଦଶୀ କୁହାଯାଏ । ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ, ଯେଉଁମାନେ ପବିତ୍ର ମନରେ ହରିଶ୍ରାଦ୍ଧ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କର ମନସ୍କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାସହ ସମସ୍ତ ପାପକ୍ଷୟ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି ହରିଶ୍ରାଦ୍ଧ ଏକାଦଶୀ କଥା ପଢ଼ିବା ଓ ଶୁଣିବା ଦ୍ବାରା ସହସ୍ର ଗୋବୀନ ତୁଲ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ ଫଳପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ଲୋକଙ୍କ ବିଶ୍ବାସ ରହିଛି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ସୋମବାରଠାରୁ ଗରୁଡ଼ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଯିବେ । ଏହାକୁ ଗରୁଡ଼ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ନାତି କୁହାଯାଏ ।

ସୁନାବେଶରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମଠରୁ ଖସି ଭକ୍ତ ଗୁରୁତର

ରଥାରୁ ଠାକୁରଙ୍କ ସୁନାବେଶ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆସିଥିବା ଜଣେ ଭକ୍ତ ଦିନିକି ଦିନ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୟାକାରୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଉପରେ ରବିବେଦୀ ସୁନାବେଶ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ସୋମବାର ତିନିରଥ ଉପରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ ଅଧରପଣା ନାତି । ରଥାରୁ ଠାକୁରମାନଙ୍କ ଅଧର ଉପର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ବଚ୍ଛ ଶୈଳୀରେ ନିର୍ମିତ ନାତି ହାଣ୍ଡିରେ ହେଉଥିବା ପଣା ଭୋଗକୁ ଅଧରପଣା କୁହାଯାଏ । ଏହି ନାତି ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ୧୨ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ୯ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେଉଛି । ଗବେଷକଙ୍କ ମତରେ, ପୂର୍ବେ ବାହୁଡ଼ା ଦଶମୀ ଦିନ ତିନିହାଣ୍ଡି, ଏକାଦଶୀ ତିଥିରେ ତିନିହାଣ୍ଡି, ଦ୍ବାଦଶୀ ଦିନ ତିନିହାଣ୍ଡି ଏହିପରି ୯ ହାଣ୍ଡି ଏବଂ ଶ୍ରୀବଳ୍ଲଭପୁର ରଥରେ ରାମ ଓ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୨ ହାଣ୍ଡି (ସାନ), ଶ୍ରୀକରନାଥଙ୍କ ରଥରେ ମଦନମୋହନଙ୍କ ପାଇଁ ୯ ହାଣ୍ଡି (ସାନ) ଏହିପରି ୧୨ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେଉଥିଲା । ସମ୍ପ୍ରତି ତିନିରଥ ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ସମୁଦାୟ ୯ ହାଣ୍ଡି ଅଧରପଣା ଭୋଗ ହେଉଛି । ରାୟବଦାସ ମଠ, ବଡ଼ଓଡ଼ିଆ ମଠ ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ପ୍ରଶାସନ ଗୀତି ଲେଖାଏ ଅଧରହାଣ୍ଡି ଓ ପଣା ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।

అలాగే

